

5. Козаков В.А. Самостійна робота студентів як дидактична робота. Київ.: НМК ВО, 1990. 61 с.
6. Пімен І. Формування ключових компетентностей учнів на уроках української мови та літератури. Київ, 1994. 78 с.
7. Післядипломна педагогічна освіта: європейські орієнтири та регіональні пріоритети: тези міжнародної наук.-практ. конференції (10 – 11 вересня 2009 р., Біла Церква) /за наук. ред. В.В. Олійника. Біла Церква, 2009. 184 с.
8. Сучасні форми роботи з педкадрами /упоряд. М.К. Голубенко. Київ: Шкільний світ, 2020. 128 с.

Кузнєцова О.А.,
студентка ІІ курсу Факультету української філології
та літературної творчості імені Андрія Малишка
Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна
Науковий керівник - Вишківська В.Б.,
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки
Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна

ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОСЛАВ'Я В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Анотація. У статті окреслено особливості педагогічні проблеми православ'я в сучасній Україні.

Abstract. The article outlines the peculiarities of the pedagogical problem of Orthodoxy in modern Ukraine.

Питання релігії завжди залишатиметься проблемним. Майже вся історія нашої країни побудована на війнах та боротьбі за українську незалежність. Звичайно, через геополітичну ситуацію країни, яка перебуває на межі між католицько-протестантським і переважно православним світом, на порубіжжі мусульманської і християнської цивілізацій.

Народ завжди вірував у потойбічні сили, магію та мав власні переконання щодо релігійного спрямування, якого в давнину було не так багато, як сьогодні. Релігія завжди сприяла збереженню національної ідентичності. Люди створювали різні обряди і традиції, які передавали з покоління в покоління. Деякі й досі збереглися. Вірування у когось чи щось, молитва та благання про допомогу в Бога, давало людям стимул, натхнення та сили для подальшої участі у збройних повстаннях, війнах, сутичках або звичайних домашніх проблемах. Релігія для українців була важливим атрибутом для збереження етичного і правового порядку в суспільстві. Наші пращури виховували своїх дітей в релігійному середовищі, навчали усьому, що знають та вміють, аби нащадки використовували це у майбутньому, адже це було невід'ємною частиною українського люду [1].

Персональним середовищем, у якому батьки передають своїм дітям моральні цінності, є сім'я. Так формуються навички прийняття рішень та почуття власної гідності. Будучи в школі, дитина багато часу проводить у комунікації з однолітками і дорослими, які мають безпосередній психологічний вплив на дитину та її світосприйняття. Проблема православ'я у педагогіці в тому, що відбувається «заплутаність» релігій, які розпалися на декілька видів та різняться між собою створенням своїх правил і законів життя. Батьки, потрапляючи під вплив такого розпаду, обирають свою релігію та поширюють її на дітей, що спричиняє певний бар'єр зі сторони дітей, упертість і небажання слухати. Це є абсолютною неповагою до думки іншого та порушує його право на свободу віросповідання. В цьому і полягає актуальність проблеми в сучасному світі, адже, втративши віру в саму релігію, бажання мати певні знання про її види, значний вплив на навколишнє середовище, а також правильність суджень минулого, які зараз можуть бути прописані в Конституції України, молоді люди порушують усі закони поведінки, канони та рекомендації. Так зростає злочинність, безпритульність, наркоманія, алкоголізм тощо.

З власного, хоч і не великого, досвіду, можу сказати, що це і справді так. Цю тему потрібно обговорювати і вирішувати, бо поняття релігії у дітей має бути сформоване правильно, адекватно і конструктивно, без згубного впливу на них.

Релігійне виховання у навчальних закладах, яке посприяє становленню і нормалізації духовно-морального життя учнів, я вважаю, має обов'язково. Завдяки цьому молоді люди ростимуть гідними, справедливими, відповідальними та матимуть більше позитивних якостей, адже будучи навченими ще з дитинства, дотримуватимуться правил поведінки і в дорослому віці. Мені здається, що релігія була створена в давнину тими людьми, які хотіли створити «правильний» світ, без негативу і злочинності. Люди, вивчаючи Божі заповіді й читаючи Біблію, вибудовували певну картину щасливого життя. Вони вірили, що, дотримуючись тих світлих канонів, зможуть майже все: забезпечити родину, вилікуватися від хвороби, виховати дітей і дати їм достойне майбутнє, навчитися чомусь, перемогти у боротьбі тощо.

Релігія соціалізує молоду людину, тому що релігійна община виступає як «ідеальний соціум», завдяки якому в людини з'являються свої зобов'язання.

На думку Григорія Ващенка, важливим засобом у вихованні дошкільників є природа, яку він вважає величною книгою, яка без слів промовляє до серця людини і розкриває перед нею Всемогутність і Премудрість Божу. Ця книга промовляє не тільки до дорослих, а й до малих дітей, бо й вони можуть відчувати красу природи, як вияв Божественної Краси. Тому в дошкільному віці дитині потрібно не тільки відкривати красу природи, а й наводити на думку, що ця краса створена й дарована нам Господом [2, с.137] На думку Г.Ващенка, релігійне виховання у цей період не повинне обмежуватись тільки викладанням Закону Божого, школа має також організувати регулярні відвідування учнями церковних служб. Педагоги мають прагнути до того, щоб молодь відчувала святість і величність служби Божої, щоб відвідування церкви стало для неї потребою душі, щоб під час служби Божої молодь відчувала єднання з Богом та вірянами. На наше переконання, дитину слід виховувати так, аби вона осягнула всю суть релігії, зрозуміла заповіді, створені для того, аби в світі була стабільність, позитив, справедливість, порядність, людяність, чесність, взаємоповага та інші морально-вольові якості, властиві по-справжньому гідній людині. Окрім цього, молодій душі треба вбирати найкращі надбання духовних цінностей, перейняті від попередніх поколінь. Як уже було зазначено вище, нав'язування своєї релігії, зневажливе ставлення до неї, як однієї з найвищих надбань суспільства, зловживання її духовними канонами, тільки відсторонює людину від здобуття знань і вмінь, які є такими необхідними в сучасному світі. Школа - не єдиний фактор, який має сприяти релігійному вихованню.

Відомий вітчизняний педагог О.Вишневський підкреслює, що виховання молоді повинно бути спільною турботою родини, школи і церкви, які в основу своїх виховних намагань повинні ставити абсолютні вічні цінності, зрозумілі всьому людству на планеті – любов, добро, віра, надія, чесність, справедливість, милосердя тощо. [3, с.229] Ми цілком погоджуємося із таким твердженням, тому що сучасна молодь з кожним днем втрачає цінності, які були поширені колись давно. До прикладу, шляхетність чи стриманість, ввічливість чи толерантність, чемність та чесність, доброта і дружелюбність, повага до старших тощо. Звичайно, ці чесноти ще існують, але, вже не так актуалізовані. Комп'ютеризація сучасних дітей змусила зосередити їхню увагу на іграх в гаджетах, перегляді мультфільми або телепередач, які можуть містити пропаганду поганих вчинків, злочинності, неправомірних дій та, в наслідок цього, розвинути зовсім інші моральні якості, а інколи навіть відсутність бажання вчитися, розвиватися як особистість, вдосконалювати надбані раніше вміння та навички, пізнавати навколишнє середовище, думати про майбутнє, фантазувати, спілкуватися та багато іншого.

Які ж шляхи вирішення цієї проблеми? По-перше, в Конституції України чітко прописані закони щодо релігійного виховання в навчальних закладах. Вони говорять про те, що свобода віросповідання є вкрай цінною та непорушною, а людина, яка порушує це правило, може понести покарання. Окрім цього, проведення релігійних заходів не може супроводжуватися релігійними культовими заходами, а релігійні дисципліни мають викладати лише світські вчителі. Також представники церков можуть залучатися в якості консультантів при формуванні навчальних програм з релігійних дисциплін, консультувати світських педагогів, проте не можуть бути викладачами релігійних дисциплін у світській школі [4, с.101]. По-друге, введення шкільних уроків про морально-духовні цінності мають бути сприйняті громадянами держави. По-третє, необхідно спілкуватися про релігію з дітьми вдома, розповідати про Бога, його діяння, закони тощо, адже, на мою думку, це ніяк не зашкодить дитині, а навпаки може зацікавити та посприяти на неї. По-четверте, важливим фактором впливу є історія України, з усіма її злетами і поразками. Вир тогочасних подій безпосередньо пов'язаний з релігією, адже віра у божества зробила українців сильнішими та вмотивованішими на великі звершення.

Відтак, педагогічні проблеми православ'я у сучасній Україні є досить актуальними. Більшість дітей не знають, що таке християнство, православ'я, протестантизм, буддизм, іслам, атеїзм тощо. Діти не розуміють, чому вони мають святкувати Різдво, Івана Купала, День Святого Миколая тощо. Для них це просто привід відпочити та отримати подарунки. Вони не знають значення цих свят, їхнього походження. Водночас, створення комфортного освітнього середовища з вивченням поняття релігії та її течій, дозволить вирішити цю проблему.

Отже, можна підсумувати, що українці завжди були зразковими вірянами, демонстрували незламність духу, здатність боротися за свої права та віру в краще життя. Релігія – невід'ємна складова української держави, нашого народу, її освітньо-виховний потенціал важко переоцінити. Водночас, нині – це і дуже непросте питання, враховуючи полікультурність українського суспільства і складні реалії сьогодення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Головач Н. М. Релігійна соціалізація особистості у сучасному культурному просторі. Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. 2016. Вип. 1. С. 21-25.
2. Івах С. Релігійне виховання у педагогічній спадщині Григорія Ващенка. Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-11734.html>
3. Чарікова І., Петрович В. Православний аспект у соціально-виховній роботі з дітьми та молоддю в громаді. К. 2016. С.227-233. http://vb.vpba.edu.ua/public/pdf/4_20.pdf
4. Романова О. Релігійний компонент в системі освіти: підходи до державного регулювання. 2006. С.101-103. https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/romanova_relihiinyi.pdf